

DNR: 5.1.1-2017-0381

DATUM: 2017-06-19

ERT DATUM: 2017-03-22

ER REFERENS: FI2017/01289/DF

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över delbetänkandet av utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster

Riksrevisionen har beretts möjlighet att lämna synpunkter på delbetänkandet av utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster, "digitalförvaltning.nu" (SOU 2017:23). Utifrån Riksrevisionens granskning "Den offentliga förvaltningens digitalisering – En enklare, öppnare och effektivare förvaltning?" (RiR 2016:14) lämnas härmed följande yttrande.

Sammanfattning

Riksrevisionen instämmer med utredningens huvudsakliga slutsatser om styrningen av nationella digitala tjänster. Flera av slutsatserna ligger i linje med slutsatserna i Riksrevisionens granskning.

Riksrevisionen instämmer i utredningens förslag att regeringen bör stärka styrningen av den offentliga förvaltningens digitalisering. Riksrevisionen delar också uppfattningen att utvecklingen skulle gynnas av om ansvaret samlades till en och samma aktör. Däremot tar Riksrevisionen inte ställning till vilken myndighet som är bäst lämpad att ta det samlade ansvaret för den offentliga sektorns digitalisering.

Riksrevisionen instämmer i utredningens förslag att Mina meddelanden bör ha en författning som samlar de regelverk som styr tjänsten och att personuppgiftsansvaret bör regleras i en sådan författning. Slutligen instämmer Riksrevisionen i att det finns oklarheter om personuppgiftsansvaret i digitala servicetjänster och att innebörden i begreppet " eget utrymme " därför bör utredas.

Övergripande plan för att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn

Riksrevisionen drar i sin granskning slutsatsen att styrningen av e-förvaltningen har varit kortsiktig, delegerad och präglad av brist på helhetsansvar. Det har bland annat inneburit att utvecklingen av e-förvaltningen inte har hanterats på ett kostnadseffektivt sätt.

Riksrevisionen instämmer i utredningens slutsats att regeringen inte har använt de styrinstrument som står till buds och att det behövs en övergripande plan för att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn. Riksrevisionen rekommenderade i granskningen att regeringen bör stärka styrningen av e-förvaltningen, besluta om vilka frågor som är strategiskt viktiga och vilka frågor som bör prioriteras. Riksrevisionen tar emellertid inte ställning till utredningens förslag till ett sju-punktsprogram för den offentliga sektorns digitalisering.

Samla ansvaret för digitalisering på en myndighet

I granskningen om den offentliga förvaltningens digitalisering påtalar Riksrevisionen att det har varit svårt för offentliga aktörer att lyfta problem som de möter vid arbetet med e-förvaltning, eftersom det inte funnits någon mottagare för sådana frågor. Problemen handlar bland annat om att regelverken och den tekniska utvecklingen inte går i takt, att olika it-system och standarder försvårar informationsutbyte mellan myndigheter samt att det har varit en kortsiktig och otillräcklig finansiering av e-förvaltningsprojekt.

Riksrevisionen rekommenderade regeringen att utse en aktör som "äger" e-förvaltningsfrågan och som har mandat att hantera de bristande förutsättningarna.

Riksrevisionen instämmer därför med utredningsdirektivet att det kan vara lämpligt att samla ansvaret för e-förvaltningsfrågorna till en myndighet. Det kan gynna utvecklingen om ansvaret samlas till en och samma aktör, men det är viktigt att regeringen inte lämnar över styrningen till myndigheten. E-förvaltningsområdet har karaktäriserats av att regeringen har delegerat ansvaret till myndigheter eller kommittéer. Enligt Riksrevisionens granskning har den delegerade styrningen till viss del gynnat utvecklingen, men har också resulterat i bristande institutionella förutsättningar. Det är därför angeläget att regeringens styrning av frågan stärks, parallellt med att uppdragen på e-förvaltningsområdet samlas till en myndighet.

Riksrevisionen tar inte ställning till utredningens förslag om vilken myndighet som är lämpligast för rollen.

Om Mina meddelanden

Av Riksrevisionens granskning framgår att det finns en samhällsekonomisk potential i att digitalisera posthanteringen från offentliga aktörer till medborgare och företag. Nyttan har emellertid inte realiserats eftersom få myndigheter, medborgare och företag har anslutit sig till tjänsten Mina meddelanden. Riksrevisionen rekommenderade därför regeringen, i likhet med vad utredningen rekommenderar, att offentlig posthantering i första hand bör ske digitalt, antingen via Mina meddelanden eller en motsvarande tjänst.

Riksrevisionen instämmer i utredningens förslag att Mina meddelanden bör styras av en författning och att samtliga regler som styr infrastrukturen samlas inom ramen för denna. Av Riksrevisionens granskning framgick att förordningen (2003:770) om myndigheters elektroniska informationsutbyte i sin nuvarande utformning inte gav stöd för tjänsten att utvecklas i den riktning som de anslutna myndigheterna ville. Enligt Riksrevisionens mening bör regeringen överväga hur författningen kan utformas så att tjänsten utvecklas i den riktning som anslutna myndigheter anser önskvärd. Det handlar exempelvis om:

- att dubbelriktad information ska kunna utvecklas (så att en mottagare kan svara på digital post i Mina meddelanden)
- att offentliga aktörer ska kunna skicka säker digital post till varandra inom ramen för tjänsten
- att privata välfärdsutövare ska kunna sända digital post genom Mina meddelanden.

Av Riksrevisionens granskning framgick att det fanns olika tolkningar av vilken aktör som hade personuppgiftsansvaret i Mina meddelanden. Riksrevisionen instämmer med utredningen att personuppgiftsansvaret bör regleras i den författning som styr Mina meddelanden. Granskningen visade dessutom att olika aktörer hade skilda uppfattningar om vem som hade personuppgiftsansvaret i så kallat eget utrymme i digitala servicetjänster. Riksrevisionen instämmer därför i utredningens förslag att innebörden i begreppet eget utrymme bör utredas.

Riksrevisor Stefan Lundgren har beslutat i detta ärende. Revisor Linda Talme har varit föredragande.

Stefan Lundgren

Linda Talme